

Dz. U. 2019 poz. 1680

U S T A W A

z dnia 19 lipca 2019 r.

o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności

**Opracowano na
podstawie: t. j.
Dz. U. z 2020 r.
poz. 1645.**

Art. 1. Ustawa określa zasady postępowania z żywnością oraz obowiązki sprzedawców żywności w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz negatywnym skutkom społecznym, środowiskowym i gospodarczym wynikającym z marnowania żywności.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) marnowanie żywności – wycofywanie z etapu dystrybucji żywności, która spełnia wymogi prawa żywnościowego, w tym określone w rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.¹⁾ – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem (WE) nr 178/2002”, w szczególności ze względu na zbliżający się upływ terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości lub ze względu na wady wyglądu tych środków spożywczych albo ich opakowań i przeznaczanie ich do unieszkodliwiania jako odpady;
- 2) organizacja pozarządowa – organizację pozarządową oraz podmiot, o których mowa odpowiednio w art. 3 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 245 z 29.09.2003, str. 4, Dz. Urz. UE L 100 z 08.04.2006, str. 4, Dz. Urz. UE L 179 z 07.07.2007, str. 59, Dz. Urz. UE L 60 z 05.03.2008, str. 17, Dz. Urz. UE L 188 z 18.07.2009, str. 14, Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 327 z 12.11.2014, str. 9, Dz. Urz. UE L 37 z 13.02.2015, str. 24, Dz. Urz. UE L 35 z 10.02.2017, str. 10 oraz Dz. Urz. UE L 117 z 05.05.2017, str. 1.

2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057), których celem statutowym jest wykonywanie zadań w sferze zadań publicznych w zakresie:

- a) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
 - b) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
 - c) działalności charytatywnej, polegającej w szczególności na przekazywaniu żywności osobom potrzebującym lub prowadzeniu zakładów żywienia zbiorowego dla osób potrzebujących;
- 3) sprzedawca żywności – podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze, o którym mowa w art. 3 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, w zakresie sprzedaży żywności w jednostce handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, 471, 782, 1086 i 1378) powyżej 250 m², w której przychody ze sprzedaży żywności stanowią co najmniej 50% przychodów ze sprzedaży wszystkich towarów;
- 4) żywność – środki spożywcze w rozumieniu art. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002.

Art. 3. 1. Sprzedawca żywności jest obowiązany do zawarcia umowy w formie pisemnej lub elektronicznej pod rygorem nieważności z organizacją pozarządową dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności spełniającej wymogi prawa żywnościowego, w tym określone w rozporządzeniu (WE) nr 178/2002, a nieprzeznaczonej do sprzedaży, w szczególności ze względu na wady wyglądu tej żywności albo jej opakowań, z wyjątkiem napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,2% oraz napojów alkoholowych będących mieszaniną piwa i napojów bezalkoholowych, w których zawartość alkoholu przekracza 0,5%, z przeznaczeniem na wykonywanie przez tę organizację zadań w zakresie określonym w art. 2 pkt 2.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności postanowienia dotyczące:

- 1) czasu i sposobu przekazywania żywności organizacji pozarządowej oraz rodzaju przekazywanej żywności organizacji pozarządowej,

z przeznaczeniem jej na wykonywanie przez tę organizację zadań w zakresie określonym w art. 2 pkt 2;

- 2) podziału kosztów odbioru i dystrybucji żywności pomiędzy stronami umowy;
- 3) przypadków, w których organizacja pozarządowa może zrezygnować lub odmówić odbioru żywności;
- 4) okresu obowiązywania umowy oraz odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunków wypowiedzenia.

3. W przypadku wypowiedzenia umowy, o której mowa w ust. 1, sprzedawca żywności jest obowiązany zawrzeć nową umowę najpóźniej w terminie 14 dni od dnia rozwiązania się umowy wypowiedzianej, jeżeli nie jest stroną innej umowy, o której mowa w ust. 1.

Art. 4. 1. Sprzedawca żywności jest obowiązany do prowadzenia w jednostce handlu, o której mowa w art. 2 pkt 3, kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania żywnością oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności co najmniej raz w roku przez co najmniej dwa kolejne tygodnie, w każdym dniu działalności jednostki handlu.

2. Kampanie, o których mowa w ust. 1, są prowadzone wspólnie z organizacją pozarządową, z którą sprzedawca żywności zawarł umowę, o której mowa w art. 3 ust. 1.

3. Na kampanie, o których mowa w ust. 1, można przeznaczyć nie więcej niż 20% środków pochodzących z opłaty, o której mowa w art. 5.

Art. 5. 1. Sprzedawca żywności jest obowiązany do ponoszenia opłaty za marnowanie żywności, zwanej dalej „opłatą”.

2. Opłatę oblicza się jako iloczyn stawki opłaty i masy marnowanej żywności. Podstawę obliczenia opłaty stanowi 90% masy marnowanej żywności w kilogramach.

3. Stawka opłaty wynosi 0,1 zł za 1 kg marnowanej żywności.

4. Opłatę pomniejsza się o koszty poniesione przez sprzedawcę żywności na prowadzone kampanie edukacyjno-informacyjne, o których mowa w art. 4.

5. Opłatę pomniejsza się o poniesione przez sprzedawcę żywności koszty wykonania umowy, o której mowa w art. 3 ust. 1, w szczególności koszty transportu i dystrybucji żywności.

6. Opłata jest obliczana na koniec roku kalendarzowego.

7. Sprzedawca żywności ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty i wnosi ją na rachunek bankowy organizacji pozarządowej, z którą zawarł umowę, o której mowa w art. 3 ust. 1, do dnia 30 kwietnia roku kalendarzowego następującego po roku, którego opłata dotyczy. Jeżeli sprzedawca żywności zawarł umowę, o której mowa w art. 3 ust. 1, z więcej niż jedną organizacją pozarządową, opłatę dzieli się między wszystkie organizacje proporcjonalnie do ilości odebranej przez nie żywności. W przypadku gdy sprzedawca żywności nie przekazał żywności żadnej z organizacji pozarządowych, przekazuje opłatę w częściach równych wszystkim organizacjom, z którymi zawarł umowę.

8. W przypadku niezawarcia umowy, o której mowa w art. 3 ust. 1, sprzedawca żywności wnosi, w terminie określonym w ust. 7, należną opłatę na rachunek bankowy wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa, w którym znajduje się siedziba sprzedawcy żywności. Środki pochodzące z opłaty przeznaczone są na działania w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności.

9. W przypadku gdy wysokość całej opłaty nie przekracza 300 zł, opłaty nie wnosi się.

10. Sprzedawca żywności zamieszcza informację o wysokości należnej opłaty lub wartości żywności przekazanej organizacjom pozarządowym, z przeznaczeniem na wykonywanie przez te organizacje zadań w zakresie określonym w art. 2 pkt 2, w sprawozdaniu finansowym, o którym mowa w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, 1495, 1571, 1655 i 1680 oraz z 2020 r. poz. 568), oraz na swojej stronie internetowej, jeżeli ją prowadzi.

Art. 6. 1. Środki pochodzące z opłaty organizacja pozarządowa przeznacza na wykonywanie zadań w zakresie określonym w art. 2 pkt 2, w tym na pokrywanie kosztów administracyjnych.

2. Organizacja pozarządowa może przeznaczyć na pokrycie kosztów administracyjnych nie więcej niż 20% środków pochodzących z opłaty.

Art. 7. 1. Organizacja pozarządowa składa sprzedawcy żywności, o którym mowa w art. 5 ust. 7, pisemną roczną informację o wykorzystaniu środków

pochodzących z opłaty, w szczególności informację, ile środków zostało przeznaczone na pokrycie kosztów administracyjnych, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

2. Organizacja pozarządowa składa organowi, o którym mowa w art. 20, pisemne roczne sprawozdanie o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności zawierające w szczególności dane o masie żywności otrzymanej od sprzedawców żywności oraz masie żywności, którą przekazała na rzecz potrzebujących, wraz z wykazem sprzedawców żywności, od których otrzymała żywność, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

3. Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór informacji o wykorzystaniu środków pochodzących z opłaty oraz wzór sprawozdania o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności, mając na względzie zapewnienie przejrzystości i komunikatywności tej informacji i sprawozdania, a także ujednoczenie sposobu ich opracowywania.

Art. 8. 1. Sprzedawca żywności składa wojewódzkiemu funduszowi ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa, w którym prowadzi on działalność w zakresie sprzedaży żywności, pisemne roczne sprawozdanie o marnowanej żywności zawierające dane o całkowitej masie marnowanej żywności w danym roku oraz wysokości należnej opłaty wraz ze wskazaniem wysokości opłaty, która zostanie wpłacona do funduszu, w terminie do dnia 31 marca roku kalendarzowego następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

2. Wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej składa organowi, o którym mowa w art. 20, pisemne roczne zbiorcze sprawozdanie o marnowanej żywności zawierające dane o całkowitej masie marnowanej żywności przez sprzedawców żywności w danym roku oraz całkowitej wysokości należnej opłaty i wysokości opłaty wpłaconej do wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej wraz z wykazem sprzedawców żywności, którzy złożyli sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, w terminie do dnia 30 czerwca roku kalendarzowego następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

3. Minister właściwy do spraw klimatu określi, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdania o marnowanej żywności oraz wzór zbiorczego sprawozdania

o marnowanej żywności, mając na względzie zapewnienie przejrzystości i komunikatywności tych sprawozdań, a także ujednoczenie sposobu ich opracowywania.

Art. 9. 1. Kto, wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 7 ust. 2 i art. 8 ust. 1, nie składa sprawozdania, podlega karze grzywny.

2. Orzekanie w sprawach o czyny określone w ust. 1 następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2020 r. poz. 729, 956 i 1423).

Art. 10. 1. Kto wbrew obowiązkowi określonymu w art. 3 ust. 1, nie zawiera z organizacją pozarządową umowy dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności, z przeznaczeniem na wykonywanie przez tę organizację zadań w zakresie określonym w art. 2 pkt 2, podlega karze pieniężnej w wysokości 5000 zł.

2. Kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, nie nakłada się, w przypadku gdy sprzedawca żywności wykaże, że nie było możliwe zawarcie umowy dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności z organizacją pozarządową wykonującą zadania w zakresie określonym w art. 2 pkt 2 na terenie powiatu, w którym prowadzi on działalność w zakresie sprzedaży żywności.

Art. 11. 1. Kto wbrew obowiązkowi określonymu w art. 5 ust. 7, nie wnosi na rachunek bankowy organizacji pozarządowej, z którą zawarł umowę, o której mowa w art. 3 ust. 1, opłaty, wnosi ją w niepełnej wysokości albo nie wnosi jej w terminie, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 10 000 zł.

2. Karze określonej w ust. 1 podlega także ten, kto wbrew obowiązkowi określonymu w art. 5 ust. 8, nie wnosi na rachunek bankowy wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej opłaty, wnosi ją w niepełnej wysokości albo nie wnosi jej w terminie.

Art. 12. 1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 10 i art. 11, wymierza, w drodze decyzji, wojewódzki inspektor ochrony środowiska właściwy ze względu na miejsce prowadzenia przez sprzedawcę żywności działalności w zakresie sprzedaży żywności.

2. Przy ustalaniu wysokości administracyjnej kary pieniężnej, o której mowa w art. 11, wojewódzki inspektor ochrony środowiska uwzględnia ilość marnowanej

żywności podlegającej wniesieniu opłaty, wysokość wniesionej w niepełnym wymiarze opłaty oraz liczbę dni opóźnienia wniesienia opłaty.

3. Jeżeli okoliczności sprawy i dowody wskazują, że podmiot, który popełnił naruszenie, dołożył należytej staranności, aby do naruszenia nie doszło, lub nie miał żadnego wpływu na powstanie naruszenia, a nastąpiło ono na skutek okoliczności, których nie mógł przewidzieć, wojewódzki inspektor ochrony środowiska odstępuje od wymierzenia kary pieniężnej, umarza postępowanie oraz zwalnia podmiot od wniesienia opłaty za okres do wydania decyzji o umorzeniu postępowania.

4. Kary pieniężne wnosi się w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stała się ostateczna, na rachunek bankowy wskazany w tej decyzji.

Art. 13–16. (pominięte)²⁾

Art. 17. W okresie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy przez sprzedawcę żywności rozumie się podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze w zakresie sprzedaży żywności w jednostce handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym powyżej 400 m², w której przychody ze sprzedaży środków spożywczych stanowią co najmniej 50% przychodów ze sprzedaży wszystkich towarów.

Art. 18. Sprzedawca żywności jest obowiązany do zawarcia pierwszej umowy, o której mowa w art. 3 ust. 1, w terminie 5 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 19. Podstawę obliczenia opłaty w roku, w którym art. 5 wszedł w życie, stanowi 80% masy marnowanej żywności w kilogramach.

Art. 20. Główny Inspektor Ochrony Środowiska, po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, przedstawi Sejmowi i Senatowi ocenę jej funkcjonowania, w szczególności w zakresie zasadności i skuteczności rozwiązań w niej przewidzianych.

²⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 września 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności (Dz. U. poz. 1645).

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia³⁾, z wyjątkiem art. 5–14, które wchodzi w życie pierwszego dnia szóstego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.

³⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 3 września 2019 r.